

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
ข้อมูล ณ วันที่ ๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

=====

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสุภาพ โนรีวงศ์
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๓๑/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ ๐๙ ๒๖๕๔ ๘๐๔๐ Facebook สุภาพ โนรีวงศ์ Line
- ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๔๒
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา : จบการศึกษามัธยมศึกษา
สถาบันการศึกษา กศน.บางน้ำเปรี้ยว
คณะ/สาขาวิชา
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๔๙๐,๐๐๐..... บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๘.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ข้าว.....
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๒.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
แปลงเรียนรู้ : ๑) การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง (แก้งข้าว)
๒) การปลูกพืชปุ๋ยสดตระกูลถั่วบำรุงดิน (ปอเทือง)

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๖.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง

- ระยะกล้า ได้แก่ การกำจัดวัชพืช การใช้การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง การใส่ปุ๋ย ตามค่าวิเคราะห์ดิน
การตรวจแมลงศัตรูพืช
- ระยะแตกกอ ได้แก่ การตัดพันธุ์ปน การกำจัดวัชพืชและแมลงศัตรูพืช การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง
- ระยะตั้งท้อง ได้แก่ การตัดพันธุ์ปน การกำจัดวัชพืชและแมลงศัตรูพืช สรรวจโรคพืช
- ระยะออกรวง ได้แก่ การตัดพันธุ์ปน กำจัดวัชพืช สรรวจแมลงศัตรูพืช และก่อนเก็บเกี่ยว 20 วัน เอน้ำออก
จากข้าว
- ระยะเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงระยะพลับพลึง

ฐานการเรียนรู้ที่ 2 การแปรรูปข้าวบรรจุถุง

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การส่งดินเพื่อตรวจหาผลค่าวิเคราะห์ดิน

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การผลิตน้ำหมักชีวภาพ โดยใช้สารเร่งซูเปอร์ พด. 2

ฐานการเรียนรู้ที่ 5 การเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า

ฐานการเรียนรู้ที่ 6 การเลี้ยงสัตว์น้ำ

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๕.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง
- ๒) การตรวจวิเคราะห์ดิน
- ๓) การผลิตปุ๋ยหมักและปุ๋ยพืชสด

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การผลิตข้าวเพื่อบริโภค และแปรรูปผลผลิต

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การทำบัญชีครัวเรือน / บัญชีต้นทุนอาชีพ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง (แก้งข้าว) เกิดจากการสังเกตและประสบการณ์การทำนาของตนเอง โดยในอดีตนั้น ได้ประสบปัญหาภัยแล้งหนักในช่วงนาปรัง ฝนขาดช่วงตอนอายุข้าวประมาณ ๑ เดือน น้ำแห้งจนพื้นดินแตกระแหง จนกระทั่งฝนตกข้าวกลับแข็งแรงและผลผลิตดีกว่าเดิม ทำให้ตระหนักได้ว่าการปล่อยให้ข้าวขาดน้ำในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้รากและลำต้นข้าวแข็งแรงส่งผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโตและการสร้างผลผลิต ซึ่งในขณะนั้นไม่ทราบมาก่อนว่าเป็นวิธีการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง จนกระทั่งได้เข้ารับการอบรมให้ความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ จึงรู้ว่าสิ่งเกิดขึ้นนั้น เรียกว่า “การทำนาแบบเปียกสลับแห้งแก้งข้าว” หลังจากนั้นก็ทำนาด้วยเทคนิคนี้มาตลอด และได้หาแนวทางรับมือภัยแล้งโดยการขุดบ่อสำหรับกักเก็บน้ำไว้ใช้ และได้ศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่างๆในภายหลัง เช่น การตรวจวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยพืชสด และได้นำเทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดินมาปรับใช้ เช่น แอปพลิเคชันต่างๆ ได้แก่ กวดูรู้ดิน Agri-map บัตรดินดี เพื่อมาพัฒนาตนเองให้มีความรู้ สัมกับการเป็นเกษตรกรต้นแบบ และมีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

-ไม่มี-

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบางน้ำเปรี้ยว หรือแผนราย ศพก. (รายละเอียดตามเอกสารในภาคผนวก) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนา ศพก. ให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยเน้นการวิเคราะห์ปัญหา วางแผนเชิงกลยุทธ์ และกำหนดมาตรการที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่ง ศพก. อำเภอบางน้ำเปรี้ยว มีการดำเนินการ ดังนี้

๑) หลักการและเหตุผล

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นกลไกสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่ ผ่านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรต้นแบบ แปลงเรียนรู้ และเครือข่ายเกษตรกรกรการจัดทำ **แผนปฏิบัติการราย ศพก.** เป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานในแต่ละปี เพื่อให้เกิดการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) วัตถุประสงค์

- เพื่อกำหนดกรอบการดำเนินงานของ ศพก. ในระดับอำเภออย่างชัดเจน
- เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนกิจกรรมของ ศพก.
- เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของ ศพก.

๓) ขั้นตอนการจัดทำแผน

- **ประชุมชี้แจงแนวทาง** เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จัดประชุมชี้แจงแนวทางการจัดทำแผนราย ศพก. ให้กับคณะกรรมการ ศพก., เกษตรกรต้นแบบ และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรฯ ในพื้นที่

- **การจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์สภาพพื้นที่** วิเคราะห์ข้อมูลปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของเกษตรกรในพื้นที่ ใช้ข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจและจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

- **จัดประชุมร่วมจัดทำแผน** จัดประชุมคณะกรรมการ ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ รวมถึงเชิญหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรฯ เช่น ประมง ปศุสัตว์ ชลประทาน พัฒนาที่ดิน ฯลฯ ร่วมวางแผนกิจกรรมในรอบปี

- **จัดทำแผนปฏิบัติการราย ศพก.** สำนักงานเกษตรอำเภอบางน้ำเปรี้ยว รวบรวมข้อเสนอจากที่ประชุม จัดทำแผนในรูปแบบตารางกิจกรรม พร้อมระบุหน่วยงานรับผิดชอบและระยะเวลาดำเนินการ

๔) ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

๔.๑) คณะกรรมการ ศพก.: เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนและกำหนดทิศทาง

๔.๒) เกษตรกรต้นแบบ: ผู้มีความรู้และประสบการณ์ตรง เป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ

๔.๓) เกษตรกรเครือข่าย/สมาชิก ศพก.: ผู้รับบริการและผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปัญหา

๔.๔) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่: ผู้ประสานงานและให้การสนับสนุนทางวิชาการ

๔.๕) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง: เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

๕) เครื่องมือเชิงวิเคราะห์ที่สามารถนำมาใช้

๕.๑) SWOT Analysis

เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ภายในและภายนอกของศูนย์เรียนรู้

- S (Strengths) : จุดแข็ง เช่น มีเกษตรกรต้นแบบที่มีความรู้
- W (Weaknesses) : จุดอ่อน เช่น ขาดงบประมาณหรือพื้นที่จำกัด
- O (Opportunities) : โอกาส เช่น การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก
- T (Threats) : อุปสรรค เช่น ภัยแล้ง โรคพืช สภาพดินเสื่อมโทรม

“ในการจัดทำแผน ศพก.อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ใช้ SWOT วิเคราะห์จุดแข็งของพื้นที่ เช่น มีเครือข่ายเกษตรกรเข้มแข็ง”

๕.๒) (ผังก้างปลา / แผนภาพสาเหตุปัญหา)

วิเคราะห์ปัญหาหลักและสาเหตุร่วม เช่น ปัญหาผลผลิตต่ำ → สาเหตุอาจมาจาก

- ดินเสื่อมโทรม
- ขาดองค์ความรู้
- ใช้เมล็ดพันธุ์ไม่ได้คุณภาพ

ใช้เพื่อหาจุดเน้นในการวางกิจกรรมของแผนฯ เช่น วางกิจกรรมอบรมให้ความรู้

จุดแข็ง (Strengths) • มีเกษตรกรผู้นำ ที่มีความรู้และประสบการณ์จริงในพื้นที่ • เป็น แหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงง่าย สำหรับเกษตรกรในชุมชน • ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด • มีการใช้เทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับพื้นที่ • มีเครือข่ายเกษตรกรร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง	จุดอ่อน (Weaknesses) • งบประมาณและทรัพยากรในการจัดกิจกรรมอาจไม่เพียงพอ • ความต่อเนื่องของกิจกรรมอาจไม่สม่ำเสมอในบางช่วง • พื้นที่หรือโครงสร้างพื้นฐานอาจไม่สะดวกต่อการจัดกิจกรรมขนาดใหญ่ • การบันทึกข้อมูล/จัดเก็บองค์ความรู้ยังไม่เป็นระบบมากพอ
โอกาส (Opportunities) • ได้รับความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษาในการสนับสนุนเทคโนโลยี • แนวโน้มของสังคมที่สนใจ เกษตรปลอดภัย และความยั่งยืน รวมถึงการรักษาสิ่งแวดล้อม • นโยบายภาครัฐส่งเสริมการขับเคลื่อนเกษตรแปลงใหญ่ การรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนา • การเปิดโอกาสให้ ศพก. ขยายบทบาทสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือตลาดชุมชน	อุปสรรค (Threats) • สภาพอากาศแปรปรวน โรคพืช/แมลงศัตรูพืชเพิ่มมากขึ้น • ราคาผลผลิตผันผวน และการแข่งขันสูงจากตลาดภายนอก • เกษตรกรบางส่วนยังไม่เปิดรับเทคโนโลยีหรือเปลี่ยนแปลงวิธีคิด

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบ ใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เดิมเกษตรกรในพื้นที่ประสบปัญหาในเรื่องต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างสูง ปัญหาโรค แมลง และดินในพื้นที่ เป็นกรด ขาดความอุดมสมบูรณ์ ภัยแล้ง ทำให้ผลผลิตที่ได้มีปริมาณน้อย และมีคุณภาพต่ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ จึงประสบกับปัญหาการขาดทุน เกิดหนี้สิน และไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยประธาน ศพก. เป็นหมอดินอาสา และเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในสาขาอาชีพการทำนา จึงทำให้เกิดความคิดริเริ่มจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาเบื้องต้น

ปี ๒๕๕๘ สำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา และสำนักงานเกษตรอำเภอบางน้ำเปรี้ยว ได้รับนโยบาย จากกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ดำเนินการโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน สำหรับแก้ไขจากปัญหาของชุมชน และสามารถตอบสนองความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนได้ และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการผลิต ตลอดจนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบ ในลักษณะของเกษตรกรสอนเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกร ที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกในการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร ที่มีการใช้ปัจจัย การผลิตได้อย่างเหมาะสม และนำองค์ความรู้ที่ได้รับจาก ศพก. ไปประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณ และคุณภาพของผลผลิต ซึ่งสำนักงานเกษตรอำเภอบางน้ำเปรี้ยว ได้กำหนดสินค้าหลักของอำเภอเป็นข้าว เนื่องจาก เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของอำเภอ และมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวมากเป็นลำดับที่ ๑ ของจังหวัดฉะเชิงเทรา จึงได้มีการ คัดเลือกให้เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบางน้ำเปรี้ยวขึ้น และในปัจจุบันอำเภอบางน้ำเปรี้ยวมีศูนย์เรียนรู้ฯ เครือข่าย จำนวน ๒๐ ศูนย์เครือข่าย โดยมีกิจกรรมหลักของศูนย์ ประกอบไปด้วย ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.), ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.), ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน, ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว, ประมงและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้

การปรับเปลี่ยนจากการทำการเกษตรแบบวิถีเดิมทำตามกันมาจากรุ่นสู่รุ่น สู่การใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยี ที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบางน้ำเปรี้ยว มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ให้กับเกษตรกรในระดับพื้นที่ โดยเกิดจากการ เฝยชิดกับปัญหาและความท้าทายหลายด้าน ดังนี้

๒.๑) ผลผลิตต่ำ-ต้นทุนสูง

เกษตรกรจำนวนมากยังขาดองค์ความรู้เรื่อง **การจัดการดิน น้ำ พันธุ์พืช ปุ๋ย และโรคแมลง** อย่างถูกต้องใช้ทรัพยากรเกินความจำเป็น ทำให้ **ต้นทุนการผลิตสูง** แต่ผลตอบแทนไม่คุ้มทุน จึงจำเป็นต้องถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ เช่น การจัดการน้ำแบบแม่นยำ, การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๒.๒) ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง น้ำหลาก ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลผลิตทางการเกษตรจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบให้น้ำอัจฉริยะ, การพยากรณ์อากาศเกษตร, พันธุ์พืชทนแล้ง เพื่อปรับตัว

๒.๓) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างแรงงาน

แรงงานภาคเกษตรลดลง เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมากขึ้นจึงต้องส่งเสริมเครื่องทุ่นแรง นวัตกรรม เช่น โดรนเพื่อการเกษตร

๒.๔) ข้อจำกัดด้านตลาดและความต้องการของผู้บริโภค

ตลาดต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัย มีคุณภาพ และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ ศพก. จึงต้องส่งเสริมให้เกษตรกรเรียนรู้เรื่อง GAP, Organic ฯลฯ

๒.๕) การเข้าสู่ยุคดิจิทัลและเกษตรแม่นยำ

ข้อมูลกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต เช่น ข้อมูลดิน น้ำ สภาพอากาศ ฯลฯ

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๑.๑) Bio – Economy มีการใช้ข้าวเมล็ดพันธุ์ดีที่ได้การรับรองจากกรมการข้าว และมีวิธีเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวอย่างประณีต โดยเลือกจากรวงข้าวที่มีความสมบูรณ์ ไม่มีโรคและออกรวงที่พันคอรวง และมีการสร้างแบรนด์สินค้าเป็นของตนเอง ได้แก่ “ข้าวตราโนรี” มีช่องทางในการจัดจำหน่ายผ่านออนไลน์ และใช้บรรจุภัณฑ์เป็นแบบถุงสุญญากาศเพื่อยืดอายุของข้าว ให้คงความใหม่อยู่ตลอด

๑.๒) Circular Economy ทำปุ๋ยจากวัสดุเหลือใช้ เช่น ฟางข้าว ผักตบชวา มูลวัว มาทำปุ๋ยหมัก และเศษพืชผักผลไม้ อาหารมาผลิตเป็นน้ำหมักชีวภาพ การไหลบ่าต่อซึ่ง การสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการอัดฟางก้อน เกิดเป็น zero waste

๑.๓) Green Economy การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง ทำให้ลดการใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช ใช้การไถกลบตอซังและปุ๋ยพืชสดในการเพิ่มธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุให้กับดิน ทำให้สามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมี และการใช้น้ำหมักชีวภาพและสารชีวภัณฑ์ในนาข้าวโดยจะใส่พร้อมไปกับการปล่อยน้ำเข้านา ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน
- การขึ้นเลือกพันธุ์ข้าว

โดยการใช้ข้าวพันธุ์ดีการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีที่ได้รับการรับรองจากกรมการข้าว ใช้พันธุ์ข้าวและอัตราที่เหมาะสมกับพื้นที่ รวมถึงวิธีการคัดเลือกต้นพันธุ์ไว้สำหรับที่เก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง โดยจะคัดเลือกรวงข้าวที่มีความสมบูรณ์ ไม่มีโรคและออกรวงที่พันคอรวง และนำมาตากทั้งรวงโดยการพาดกับไม้ เพื่อให้ข้าวแห้งเท่ากันทุกด้าน

- การเลือกเทคโนโลยีการผลิตข้าวอย่างประณีตและลดต้นทุนการผลิต
การทำแบบเปียกสลับแห้ง

การดูแลตั้งแต่การปลูก การเก็บเกี่ยว และการขนส่ง

- ระยะกล้า ได้แก่ การกำจัดวัชพืช การใช้การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง การใส่ปุ๋ย ตามค่าวิเคราะห์ดิน การตรวจแมลงศัตรูพืช
- ระยะแตกกอ ได้แก่ การตัดพันธุ์ปน การกำจัดวัชพืชและแมลงศัตรูพืช การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง
- ระยะตั้งท้อง ได้แก่ การตัดพันธุ์ปน การกำจัดวัชพืชและแมลงศัตรูพืช สรรวจโรคพืช
- ระยะออกรวง ได้แก่ การตัดพันธุ์ปน กำจัดวัชพืช สรรวจแมลงศัตรูพืช และก่อนเก็บเกี่ยว ๒๐ วัน
เอาน้ำออกจากข้าว
- ระยะเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงระยะพลับพลึง

- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การส่งดินเพื่อตรวจหาผลค่าวิเคราะห์ดิน
วิธีการเก็บดินเพื่อนำไปตรวจ การตรวจดินและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

- การปลูกพืชปุ๋ยสดตระกูลถั่วบำรุงดิน เช่น โสนอัฟริกัน ถั่วพุ่ม ถั่วพริ้ว หรือปอเทือง

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

- การเก็บตัวอย่างดินในแปลงนาข้าว เพื่อนำมาตรวจวิเคราะห์ประเมินสมบัติทางเคมีของดิน เช่น ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน ปริมาณค่า N P K โดยใช้ชุดตรวจวิเคราะห์ดินเบื้องต้น LDD pH test kit และชุดตรวจหาค่า N P K จากน้ำยาที่ทางกรมพัฒนาที่ดินสนับสนุนมาให้ และส่งตรวจในห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินของ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๒ เพื่อทราบปริมาณธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน สำหรับนำไปคำนวณปริมาณการใช้ปุ๋ยตามโปรแกรมคำแนะนำการใช้ปุ๋ยรายแปลงต่อไป

- การใช้วัสดุปูนเพื่อปรับปรุงดินตามอัตราที่แนะนำ (ค่าความต้องการปูนของดิน) โดยหว่านปูนกระจายทั่วพื้นที่ไถคลุกเคล้ากับดิน หมักไว้อย่างน้อย ๗ วัน ในสภาพดินชื้น เพื่อให้ปูนทำปฏิกิริยาสะเทินกับกรดในดิน ความรุนแรงของกรดจะลดลง (pH เพิ่มขึ้น) การใช้วัสดุปูนทางการเกษตรสามารถลดความรุนแรงของความเป็นกรดในดินได้ จึงเป็นวิธีที่ง่ายสะดวกและรวดเร็วที่สุด โดยอัตราปูนที่แนะนำให้ใช้นั้นแตกต่างกันไปตามระดับความรุนแรงของกรดในดินของแต่ละพื้นที่

- การใช้น้ำชะล้างความเป็นกรด ทำให้ค่า pH เพิ่มขึ้น โดยวิธีการปล่อยน้ำให้ท่วมขังแปลง แล้วระบายน้ำออกประมาณ ๒-๓ ครั้ง โดยทิ้งช่วงการระบายน้ำประมาณ ๑ - ๒ สัปดาห์ต่อครั้ง การใช้น้ำชะล้างความเป็นกรด ต้องทำอย่างต่อเนื่องและหวังผลในระยะยาว ไม่ใช่ทำเพียง ๑ - ๒ ครั้งเท่านั้น

- การปลูกพืชปุ๋ยสดตระกูลถั่วบำรุงดิน เช่น โสนอัฟริกัน ถั่วพุ่ม ถั่วพรี หรือปอเทือง โดยหว่านเมล็ดพืชปุ๋ยสดภายหลังการปรับสภาพความเป็นกรดของดินแล้ว หลังจากนั้นไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสดเมื่อเริ่มออกดอก (อายุประมาณ ๕๕-๖๐ วัน) หมักไว้ประมาณ ๑๐ วัน จึงเตรียมดินเพื่อปลูกข้าว ปุ๋ยพืชสดที่ได้จะเพิ่มปริมาณธาตุไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม แคลเซียม และแมกนีเซียม ให้กับดิน ปริมาณธาตุอาหารที่ได้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับมวลชีวภาพของพืชปุ๋ยสดที่ปลูก นอกจากนี้ยังช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้บางส่วน

- การใช้น้ำหมักชีวภาพในนาข้าว น้ำหมักชีวภาพที่ผลิตจากสารเร่งซูเปอร์ พด.๒ โดยใช้อัตรา ๑๕ ลิตร ต่อไร่ โดยแบ่งใส่ ๓ ครั้งๆ ละ ๕ ลิตร ใส่พร้อมไปกับการปล่อยน้ำเข้านา หรือถ้าฉีดพ่น ก็ให้เจือจางกับน้ำ สัดส่วน ๑:๕๐๐ ฉีดพ่นช่วงข้าว อายุ ๓๐ ๕๐ และ ๖๐ วัน

- การไถกลบตอซังและฟางข้าว

- ช่วยปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน ทำให้ดินมีความโปร่ง ร่วนซุย การถ่ายเทอากาศดีขึ้น และความหนาแน่นของดินลดลงด้วย
- เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุให้กับดิน การไถกลบตอซังข้าว สามารถยกระดับของปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินได้
- เพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืชในดิน การไถกลบตอซังข้าวติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน จะช่วยลดความเป็นพิษที่เกิดจากธาตุเหล็กและแมงกานีสในดิน และเมื่อตอซังข้าวที่ไถกลบย่อยสลายแล้ว จะปลดปล่อยธาตุอาหารลงดินให้กับต้นข้าวได้ ปริมาณธาตุอาหารในตอซังข้าวเฉลี่ย ประกอบด้วย ไนโตรเจน ๐.๕๕ % ฟอสฟอรัส ๐.๐๙ % และโพแทสเซียม ๒.๓๙ %

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย
.....ข้าว.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๗๐.....(ไร่-งาน-วา)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเตรียมดิน (ค่าไถเลน + ทำเทือก)	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท/ไร่
๑.๒) ค่าพันธุ์ข้าว (๒๐ กก./ไร่)	เป็นเงิน ๒๐ บาท/ไร่
๑.๓) ค่าปุ๋ยเคมี (๑๕ กก./ไร่)	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท/ไร่
๑.๔) ค่ายาปราบศัตรูพืช	เป็นเงิน ๓๐๐ บาท/ไร่
๑.๕) ค่าจ้างแรงงาน (ค่าจ้างหว่านข้าว, ค่าจ้างหว่านปุ๋ย)	เป็นเงิน ๑๐๐ บาท/ไร่
๑.๖) ค่าน้ำมัน	เป็นเงิน ๒๐๐ บาท/ไร่
๑.๗) ค่ารถเกี่ยวข้าว	เป็นเงิน ๓๐๐ บาท/ไร่
๑.๘) ค่ารถบรรทุกข้าว	เป็นเงิน ๙๐ บาท/ไร่
๑.๙) ค่าเช่านา	เป็นเงิน ๑,๐๐๐บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	๓,๒๐๐.....บาท/ไร่
รายได้	๗,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรายแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -ไม่มี-

เฉลี่ยรายได้วันละ - บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....พืชผักสวนครัว.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๕๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -ไม่มี-

เฉลี่ยรายได้เดือนละ - บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....๒ ครั้ง/ปี.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๔๙๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑) ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง (เกษตรกรต้นแบบ/เจ้าของแปลงเรียนรู้)

- ได้พัฒนาองค์ความรู้และทักษะในการปลูกข้าว การนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มีมาประยุกต์ใช้ในแปลงเรียนรู้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) พบว่า ในแปลงเรียนรู้มีระบบนิเวศที่ดี เนื่องจากมีการใช้สารเคมีตามความเหมาะสม อย่างถูกต้องและจัดเก็บอย่างปลอดภัย

- ลดต้นทุนการผลิต เช่น ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ในช่วงที่ปุ๋ยเคมีมีราคาสูงขึ้น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ได้มีการใช้น้ำหมักชีวภาพ พด.๒ ฉีดพ่นให้กับข้าวในแปลง ช่วยให้มีการลดการใช้ปุ๋ยเคมีลง

- เพิ่มผลผลิตและรายได้จากการขายข้าวคุณภาพ และการแปรรูปข้าว

- เป็นที่รู้จักในชุมชนในฐานะเกษตรกรต้นแบบ

๒) ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- เกษตรกรในพื้นที่ และผู้ที่สนใจ ได้เรียนรู้จากแปลงจริง เห็นภาพ และสามารถนำไปปรับใช้ในแปลงเพาะปลูกของตนได้

- เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลวิชาการและคำแนะนำที่ถูกต้อง จากหน่วยงานของภาครัฐ และภาคเอกชน

- เกษตรกรเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

๓) ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- ชุมชนมีองค์ความรู้ร่วมกันด้านการผลิตข้าว

- เกิดเครือข่ายเกษตรกรที่เข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้

- มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑) การใช้โดรนพ่นปุ๋ยและสารชีวภัณฑ์

- ลดการใช้แรงงาน ลดการใช้น้ำมัน และลดปริมาณสารเคมีที่ปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม

๒) น้ำหมักชีวภาพย่อยสลายตอซังฟางข้าว

- ลดการเผาตอซัง ลดปัญหาหมอกควันและฝุ่น PM๒.๕

- เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ช่วยฟื้นฟูดิน

๓) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (Precision Agriculture)

- ใส่ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการชะล้างปุ๋ยเคมีลงสู่แหล่งน้ำ

- ประหยัดต้นทุน และลดมลพิษสิ่งแวดล้อม

๔) การใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช

- ลดการใช้สารเคมีอันตราย

- ช่วยรักษาสมดุลระบบนิเวศในแปลงนา

๕) การทำปุ๋ยหมักจากเศษวัสดุการเกษตร

- นำของเสียจากการเกษตรมาหมุนเวียนใช้ใหม่
- ลดปริมาณขยะและการใช้ปุ๋ยเคมี

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑) ดิน

ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ด้วยการใช้อินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ดินร่วนซุย มีชีวิต และอุ้มน้ำได้ดีขึ้น ไม่เผาตอซังฟางข้าว แต่ใช้วิธีย่อยสลายด้วยจุลินทรีย์ ลดการทำลายหน้าดิน รักษาสมดุลธาตุอาหารในดิน

๒) ด้านน้ำ

ใช้ปุ๋ยและสารชีวภาพตามความจำเป็นเท่านั้นลดการชะล้างสารเคมีลงสู่คลอง หนอง บึง และแม่น้ำ ลำคลองในพื้นที่มีการเก็บน้ำฝนใช้ในการเกษตรช่วยลดการใช้น้ำใต้ดินและน้ำผิวดินอย่างสิ้นเปลือง

๓) ด้านอากาศ

ลดการเผา ลดควัน โดยเปลี่ยนจากการเผาฟางมาใช้ฟางทำปุ๋ยช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) และฝุ่น PM ๒.๕ ลดการใช้เครื่องยนต์และน้ำมัน โดยใช้ไตรอนพ่นปุ๋ย/ยาชีวภาพ ช่วยลดการปล่อยคาร์บอนสู่ชั้นบรรยากาศ

๔) ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

ใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืชแทนสารเคมี ช่วยรักษาแมลงมีประโยชน์ เช่น ตัวห้ำตัวเบียน ผีเสื้อ แมลงปอ ปลวกพืชหลากหลายชนิดในระบบหมุนเวียน ส่งเสริมระบบนิเวศให้สมดุล ยั่งยืน

๕) ด้านเศรษฐกิจและชุมชน

ต้นทุนลดลง รายได้เพิ่มขึ้น เพราะใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าเกิดเครือข่ายเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนตื่นตัว ร่วมกันดูแลสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ นายสุภาพ โนรีวงศ์ เกษตรกรต้นแบบของ ศพก. อำเภอบางน้ำเปรี้ยวยังเข้ารับการอบรมและ ศึกษาดูงานจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ดังนี้

๑) ร่วมศึกษาดูงาน ณ คูโบต้า ฟาร์ม อำเภอบ้านบึง และ เจียไต๋ เอ็กซ์พีเรียนซ์หรือศูนย์เกษตรเจียไต๋ ณ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์เชิงประจักษ์ในด้านนวัตกรรมเกษตรอัจฉริยะ ส่งเสริมให้ เกษตรกร สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปขยายผล และสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่ นำเทคโนโลยีทางการเกษตร มาใช้ได้อย่างเหมาะสม

๒) อบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา

๓) อบรมการเป็นหมอดินอาสา โดยสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา

๔) อบรมการบริหารจัดการกลุ่ม โดยสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา นอกจากนี้ นายสุภาพ โนรีวงศ์ มีการพัฒนาทักษะการเป็นวิทยากรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเตรียมความพร้อมในการต้อนรับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรที่จะเข้ามาศึกษา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในศูนย์ ศพก. ของอำเภอบางน้ำเปรี้ยว โดยเฉพาะการผลิตข้าวแบบเปียกสลับแห้ง ให้ได้คุณภาพ ศพก. อำเภอบางน้ำเปรี้ยว มีการวางแผนการถ่ายทอดความรู้ โดยจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้แก่เกษตรกรที่สนใจอย่างสม่ำเสมอ และมีการถ่ายทอดความรู้ตามหลักสูตรเรียนรู้ของศูนย์ ศพก. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์

กับเกษตรกรที่เข้ามาขอรับคำปรึกษา แนะนำการปลูกข้าว หรือถ้าหากมีกลุ่มเกษตรกรหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ ก็จะเตรียมต้อนรับและคอย ให้ความรู้ได้ตลอด โดยสามารถนัดหมายตามวัน เวลาที่สะดวก ในการที่จะเข้ามาเรียนรู้ได้

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

จากประสบการณ์การทำงานกว่า ๕๐ ปี ประกอบกับประธานศูนย์ เป็นผู้สนใจหาความรู้อยู่เสมอ ในด้านการเกษตร เพื่อนำความรู้ มาปรับปรุงพัฒนาศูนย์ ศพก. ของอำเภอบางน้ำเปรี้ยว

ให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดให้ผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้ ดังนั้นจึงได้รับเชิญเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านการเกษตร และต้อนรับกลุ่มเกษตรกรที่เข้ามาศึกษาดูงาน ดังนี้

ประเด็น/เรื่องที่ขอรับบริการ	จำนวนผู้เข้ารับบริการ (คน)
๑.การให้คำปรึกษาเรื่องการปลูกข้าว	๓๐
๒.การทำน้ำหมักชีวภาพ	๓๐
๓.เป็นจุดรับบริการวิเคราะห์ดินเบื้องต้น (ชุดทดสอบดิน)	๒๕
๔.การทำบัญชีครัวเรือน	๓๐
๕.สถานที่อบรมพักชำระหนี้ (ธกส.) ปี ๒๕๖๘	๑๘๐
๖.อบรมหมอดินอาสา ปี ๒๕๖๘	๑๐๐
๗.บริษัทวรุณา อบรมคาร์บอนเครดิตในพื้นที่ปลูกข้าว ปี ๒๕๖๘	๓๐

1) ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี

จัดกิจกรรมฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร และผู้สนใจ เนื้อหาหลักที่ถ่ายทอด เช่น

- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- การผลิตปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ
- การปลูกข้าวแบบเปียกสลับแห้ง
- การผลิตข้าวเพื่อบริโภคและแปรรูปผลผลิต

2) ด้านการให้บริการเกษตรกร

- ให้บริการคำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่ (จุดบริการวิเคราะห์ดินเบื้องต้นก่อนกาเพาะปลูก)

3) การเชื่อมโยงการดำเนินงานของ ศพก.หลักและ ศพก. เครือข่าย ในพื้นที่

จัดประชุมคณะกรรมการ ศพก. และเครือข่ายแปลงใหญ่ระดับอำเภอ รวมถึง ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการสนับสนุน ศพก.

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหาคือ เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่ได้เป็นเพียงแหล่งรวมองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการเกษตรเท่านั้น แต่ยังพร้อม ให้บริการด้านการแก้ไขปัญหาคือ ให้คำปรึกษา และเป็นที่พักของเกษตรกรในทุกมิติของชีวิตการเกษตร เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญพร้อมให้คำแนะนำและลงพื้นที่ช่วยเหลือเกษตรกรอย่างใกล้ชิด ดังนี้

๑) บทบาทในการแก้ไขปัญหาคือ ให้คำปรึกษา ปัญหาโรคและแมลงในข้าว การวินิจฉัยและระบุปัญหา เมื่อเกษตรกรพบปัญหาโรคพืชหรือแมลงศัตรูพืชระบาดในแปลงนา สามารถนำตัวอย่างพืชที่ได้รับผลกระทบหรือถ่ายภาพมาปรึกษาที่ศพก. หรือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ ลงพื้นที่ สํารวจ แนวทางการป้องกันและกำจัดให้คำแนะนำวิธีการป้องกันและกำจัดที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เน้นการใช้แนวทางแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management: IPM) เช่น การใช้ชีวภัณฑ์ การสำรวจแปลง และการเลือกใช้สารเคมีอย่างปลอดภัยและเหมาะสม

๒) การรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่: นอกจากบทบาทด้านวิชาการและแก้ไขปัญหาคือ เฉพาะหน้าแล้ว ศพก. อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ยังทำหน้าที่เป็นศูนย์รับเรื่องร้องเรียนของเกษตรกรในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร หรือปัญหาการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ หรือปัญหาอื่น ๆ ที่เกษตรกรต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ สามารถประสานงาน เพื่อให้ประสาน ศพก. รับเรื่องร้องเรียน และนำไปประสาน ส่งต่อไปกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรของอำเภอ ด้วยบทบาทที่โดดเด่นในการเป็นแหล่งรวมองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการเกษตร โดยมีเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ที่เข้มแข็งจำนวน ๒๐ ศูนย์ย่อย กระจายอยู่ทั่วทุก ตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว ทำให้การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารและวิชาการเกษตรเข้าถึงเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ ดังนี้

๑) การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารการแจ้งเตือนภัย : ศพก. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการแจ้งเตือนสถานการณ์สำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร เช่น การเตือนภัยสภาพอากาศแปรปรวน (ฝนทิ้งช่วง, อากาศหนาวจัด, พายุ), การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชในพื้นที่เสี่ยง (เช่น เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล, โรคไหม้ข้าว) สถานการณ์การตลาด : ให้ข้อมูลแนวโน้มราคาผลผลิตหลัก เช่น มะม่วง ข้อมูลความต้องการ ของตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมถึงช่องทางการจำหน่ายใหม่ ๆ ทั้งตลาดออนไลน์และตลาดโมเดิร์นเทรด นโยบายภาครัฐ ประชาสัมพันธ์นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการช่วยเหลือเกษตรกร มาตรการส่งเสริมการผลิต การขึ้นทะเบียนเกษตรกร และการเข้าถึงแหล่งทุนต่าง ๆ

๒) การให้บริการด้านวิชาการเกษตร การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี เช่น จัดอบรมในหัวข้อที่เกษตรกรต้องการ และสอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่ ศึกษาดูงาน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดกิจกรรมนำเกษตรกรเยี่ยมชมแปลงต้นแบบใน ศพก.หลัก หรือ ศพก.เครือข่ายที่ประสบความสำเร็จเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างเกษตรกรด้วยกัน

๓) การให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาคือ เฉพาะหน้า ศูนย์บริการ ณ ศพก.หลัก เกษตรกรสามารถเข้ามาขอคำปรึกษาจากเกษตรกรขอคำแนะนำแบบรายบุคคล และช่วยวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในแปลงของเกษตรกร

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ศพก. อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ประสบความสำเร็จในด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร ทำให้เกิดการขยายผลและการรวมตัวของกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ เกิดเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว , ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ศดปช. และศูนย์ข้าวชุมชน

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

- เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นสถานที่ในการถ่ายทอดด้านการเกษตรในชุมชน โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่

- เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางการเกษตร เพื่อให้เกิดการลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้สารเคมี ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของผลผลิต โดยการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพและสารชีวภัณฑ์ให้กับคนในชุมชนและผู้สนใจ

- ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานกับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ ศพก.เครือข่ายในพื้นที่และสำนักงานเกษตรอำเภอบางน้ำเปรี้ยว ในการวิเคราะห์ปัญหาและพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑) ประธานศพก. มีการตั้งเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนและวัดผลได้ เช่น การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตข้าว การลดต้นทุนการผลิต และการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

๒) การดำเนินงานของศูนย์เป็นไปตามแผนที่ชัดเจน โดยมีกิจกรรมฝึกอบรม การจัดทำแปลงเรียนรู้ และฐานเรียนรู้หลากหลายด้าน เพื่อให้ครอบคลุมทั้งกระบวนการผลิตและการพัฒนาทักษะของเกษตรกร

๓) ศพก. มีการดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วน ทั้งเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน รวมถึงหน่วยงานภาคี เช่น ธ.ก.ส., สำนักงานเกษตรอำเภอ และบริษัทเอกชน ที่เข้ามาสนับสนุนด้านองค์ความรู้ กิจกรรม และทรัพยากรต่างๆ

๔) มีการเชื่อมโยงการดำเนินงานร่วมกับ ศพก. เครือข่าย และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ พร้อมจัดประชุมร่วมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และวางแผนทางในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๕) ประสานงานเพื่อได้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในด้านงบประมาณ องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม รวมถึงการส่งเสริมกิจกรรมฝึกอบรมต่าง ๆ เช่น การอบรมหมอดินอาสา และการอบรมด้านคาร์บอนเครดิต

๖) ประธาน ศพก. มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาปรับใช้ เช่น การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และการแปรรูปผลผลิต พร้อมทั้งปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

การดำเนินงานในฐานะ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) นับเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในภาคเกษตรกรรมของชุมชน โดยมีบทบาทเป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์กลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสมแก่เกษตรกรในพื้นที่

- ส่งเสริมเกษตรกรให้เข้มแข็ง ผ่านการให้คำแนะนำ ทดลอง และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยและยั่งยืน

- เชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกร เพื่อร่วมกันพัฒนาแนวทางการผลิต การตลาด และการจัดการฟาร์มอย่างมีประสิทธิภาพ

- เป็นแบบอย่างของเกษตรกรผู้นำ ที่พร้อมแบ่งปันประสบการณ์จริงและปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ในระดับชุมชน

- ขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรเชิงพื้นที่ ให้เหมาะสมกับศักยภาพของท้องถิ่น โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

- มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และส่งเสริมแนวทางเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เราภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรไทย พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง และวางรากฐานของการเกษตรที่ยั่งยืนในอนาคต

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

มีภาวะผู้นำทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

นายสุภาพ โนรีวงศ์ ประธานศูนย์ ศพก.อำเภอบางน้ำเปรี้ยว เป็นผู้นำชุมชน เป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้แก่สมาชิกในชุมชน จนเป็นที่ยอมรับจากชุมชนให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

- คณะกรรมการหมู่บ้าน

- เลขานุการ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ระดับจังหวัด

- ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับอำเภอ

- เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่โดยเข้าใจทั้งหลักการและประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ข้อมูลทางด้านการเกษตรให้แก่สมาชิกในชุมชน

- หมอดินอาสา

- ครูบัญชีอาสา

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ได้อุทิศตนเพื่อทำประโยชน์ต่อสังคมหลายด้าน เช่น เป็นที่ปรึกษาด้านการเกษตรและด้านต่าง ๆ เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรและอื่น ๆ บริจาครายได้บางส่วนไปช่วยเหลือสังคม ทำนุบำรุงศาสนาและจากประสบการณ์ด้านการเกษตร รวมถึงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การประชุม จึงนำมาประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตรของตนเองจนประสบความสำเร็จ และสามารถถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรทั่วไปได้อย่างครบวงจรการผลิต มีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานภาคีในพื้นที่ ดังนี้

การให้บริการ ศพก. (จำนวนผู้เข้ารับบริการ/เรื่อง หรือประเด็นที่ขอรับบริการ)

ประเด็น/เรื่องที่ขอรับบริการ	จำนวนผู้เข้ารับบริการ (คน)
1.การให้คำปรึกษาเรื่องการปลูกข้าว	30
2.การทำน้าหมักชีวภาพ	30
3.เป็นจุดรับบริการวิเคราะห์ดินเบื้องต้น (ชุดทดสอบดิน)	25
4.การทำบัญชีครัวเรือน	30
5.สถานที่อบรมพักชำระหนี้ (ธกส.) ปี 2568	180
6.อบรมหมอดินอาสา ปี 2568	100
7.บริษัทวรณา อบรมคาร์บอนเครดิตในพื้นที่ปลูกข้าว ปี 2568	30

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

"รู้ตัวเอง – เปิดโลกทัศน์ – เปิด Mindset"

รู้ตัวเอง คือการเข้าใจตนเอง รู้จุดแข็ง จุดอ่อน รู้บทบาทหน้าที่ของตนในงานที่ทำ และรู้ว่าหน้าที่ความรับผิดชอบของตนคืออะไร รู้จุดที่ควรพัฒนา หรือปรับปรุงคืออะไร รวมถึงยอมรับคำแนะนำ คำวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ นำไปสู่การปรับตัว พัฒนาอย่างตรงจุด และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เปิดโลกทัศน์ คือ การเปิดรับมุมมอง ความคิด หรือแนวทางใหม่ ๆ จากภายนอก ไม่ยึดติดกับวิธีคิดแบบเดิมๆ ศึกษานวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่นำมาปรับใช้กับงานได้ เรียนรู้จากพื้นที่อื่น หน่วยงานอื่น ถ้ารับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง เปิดใจเรียนรู้จากความสำเร็จและความล้มเหลว เกิดการพัฒนางาน มีแนวคิดใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา และปรับใช้กับพื้นที่หรือบริบทของตนได้อย่างสร้างสรรค์

เปิด Mindset (Growth Mindset) คือการเชื่อว่าความสามารถพัฒนาได้ เรียนรู้ได้ ไม่ปิดกั้นตนเองด้วยความกลัวหรือความเคยชินเดิม ๆ ถ้าทดลองทำสิ่งใหม่ เช่น วิธีทำงาน ระบบใหม่ หรือมองความผิดพลาดเป็นบทเรียนไม่ยึดติดกับกรอบหน้าที่แคบๆ พร้อมเรียนรู้เปลี่ยนแปลงและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ทำให้เกิดการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และเกิดความยืดหยุ่น คล่องตัว พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นางพัทธรันดา จงเจริญ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นางสาวกรกมล จันทร์หอม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
นางสาววาทีณี จุทอง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ใช้เครื่องมือในการถอด บทเรียน ดังนี้

๑) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) พูดคุยแบบตัวต่อตัวกับเกษตรกรต้นแบบ เพื่อสอบถาม ความคิดเห็น ประสบการณ์ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

๒) การสนทนากลุ่ม/กลุ่มโฟกัส (Focus Group Discussion) รวบรวมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลาย เช่น เกษตรกรต้นแบบ, ประชาชนเกษตร, เกษตรกรเครือข่าย, เจ้าหน้าที่ ศพก., หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

การเกษตร มาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ และมุมมองในประเด็นที่กำหนดอย่างเป็นระบบ โดยมี ผู้ดำเนินรายการคอยกระตุ้นและควบคุมการสนทนา

๓) การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ เช่น รายงานผลการดำเนินงาน, บันทึกการประชุม, แผนปฏิบัติการ, ข้อมูลสถิติผลผลิต, รายรับ-รายจ่าย หรือสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ของ ศพก.

๔) การสังเกตการณ์ (Observation) ผู้ถอดบทเรียนลงพื้นที่สังเกตการณ์กิจกรรมต่าง ๆ ของ ศพก. โดยตรง เช่น การจัดฝึกอบรม, การดูแลแปลงเรียนรู้, การดำเนินงานของเกษตรกรในแปลงจริง เพื่อเก็บข้อมูลพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

สำนักงานเกษตรอำเภอบางน้ำเปรี้ยว พบปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการ ดังนี้ ปัญหาและอุปสรรคในเรื่อง การขาดแคลนทรัพยากรบุคคลและเวลา:

ปัญหา : เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบหลักอาจมีภารกิจอื่นมากมาย ทำให้มีเวลาไม่เพียงพอในการจัด กระบวนการถอดบทเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ หรือขาดบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะทางด้านการอำนวยความสะดวก สะดวกในการถอดบทเรียน

ข้อเสนอแนะ : จัดสรรทรัพยากรและพัฒนาศักยภาพบุคลากร เข้ารับการอบรมด้านเทคนิคและทักษะการถอดบทเรียน เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การอำนวยความสะดวกในการสนทนากลุ่ม หรือการวิเคราะห์ ข้อมูล

ภาคผนวก

แผนพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปี พ.ศ.2568

การพัฒนา ศพก. เพื่อให้มีความพร้อมในการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด

สำนักงานเกษตรอำเภอบางน้ำเปรี้ยว คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพ ศพก.ดังนี้

การวิเคราะห์และมาตรการลดความเสี่ยงในการพัฒนา ศพก. ที่จะเกิดขึ้น ได้ ดังนี้

ที่	ด้านความเสี่ยง	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	มาตรการลดความเสี่ยง
1	ด้านการเงิน	1.ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นอาจเกิดจาก ราคาวัตถุดิบที่เพิ่มขึ้น ค่าแรงงาน หรือค่าบำรุงรักษาอุปกรณ์ 2.ราคาผลผลิตที่ผันผวนตามตลาด ทำให้รายได้ไม่แน่นอนและไม่สามารถ คัดการณ์ได้ล่วงหน้า 3.การสนับสนุนทางการเงินจาก หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนไม่ เพียงพอต่อการบริหารจัดการ	1.จัดทำงบประมาณและวางแผนการใช้จ่ายอย่างละเอียดเพื่อควบคุมต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร 2.ขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินที่ดอกเบี้ยต่ำ 3.ฝึกอบรมและให้ความรู้แก่เกษตรกรกรในเรื่องการบริหารจัดการการเงิน การจัดทำรายงานการเงิน และการตรวจสอบบัญชี 4.ประสานกับ อบต. พัฒนาชุมชน และสำนักงานเกษตรอำเภอเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน
2	ด้านสิ่งแวดล้อม	1.ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ความไม่แน่นอนของสภาพอากาศ ทำให้ผลผลิตเสียหาย	1.วางแผนเผชิญเหตุและฟื้นฟูหลังภัยพิบัติ เช่น ประกันภัยพืชผล
3	ด้านเทคโนโลยี	1. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเกษตรอาจต้องใช้เงินลงทุนสูง ซึ่งเกษตรกรบางคนอาจขาดแคลนทุนในการลงทุน 2. เกษตรกรในพื้นที่อาจขาดความรู้ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้ไม่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1. จัดการฝึกอบรมเพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น การใช้โดรนในการพ่นสารเคมี ชีวภัณฑ์

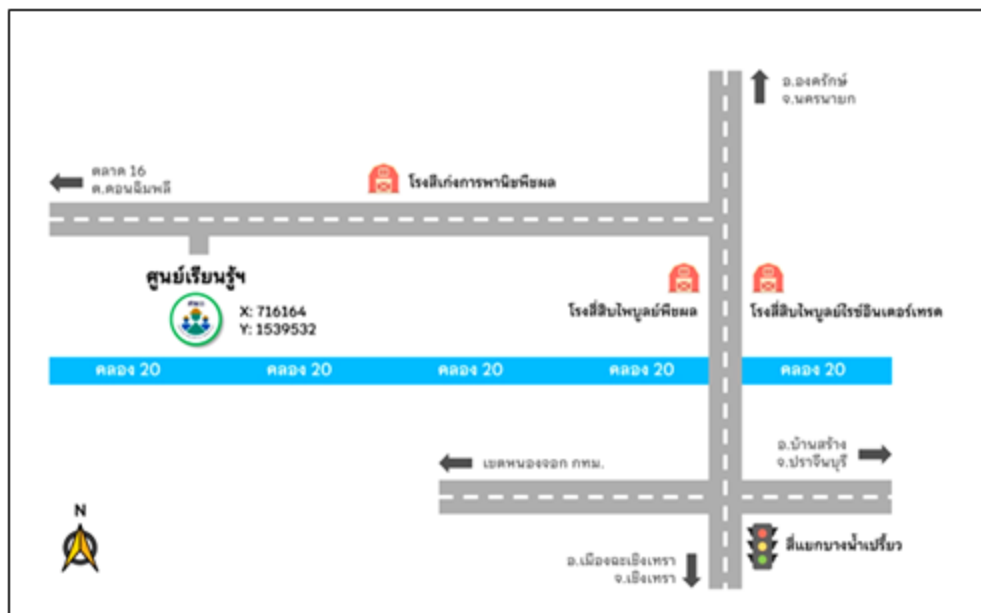
แผนปฏิบัติการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ลำดับ	กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
๑	จัดอบรมการทำน้ำหมักชีวภาพ	เกษตรกร ๓๐ ราย	มี.ค.๒๕๖๘	ศพก. + สนง. เกษตรอำเภอ	สถานีพัฒนาที่ดิน
๒	พัฒนาแปลงเรียนรู้	๑ แปลง เรียนรู้	เม.ย. -ก.ย. ๒๕๖๘	เกษตรกรต้นแบบ	กรมส่งเสริมการเกษตร
๓	พัฒนาฐานเรียนรู้	๖ ฐาน	มิ.ย.-ก.ย. ๒๕๖๘	เกษตรกรต้นแบบ	สำนักงานเกษตรอำเภอ
๔	ประชุมเครือข่าย ศพก. และ แปลงใหญ่	๒๐ คน	ทุกไตรมาส	สนง.เกษตรอำเภอ	หน่วยงานในสังกัด
๕	เทคนิคการปลูกข้าวที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม	๓๐ ราย	เม.ย. ๒๕๖๘	ศพก.	ศูนย์วิจัยเกษตรฯ
๖	บริการตรวจวิเคราะห์ดิน	๓๐ ราย	มี.ค. ๒๕๖๘	สถานีพัฒนาที่ดิน	สำนักงานเกษตรอำเภอ

[illegible]

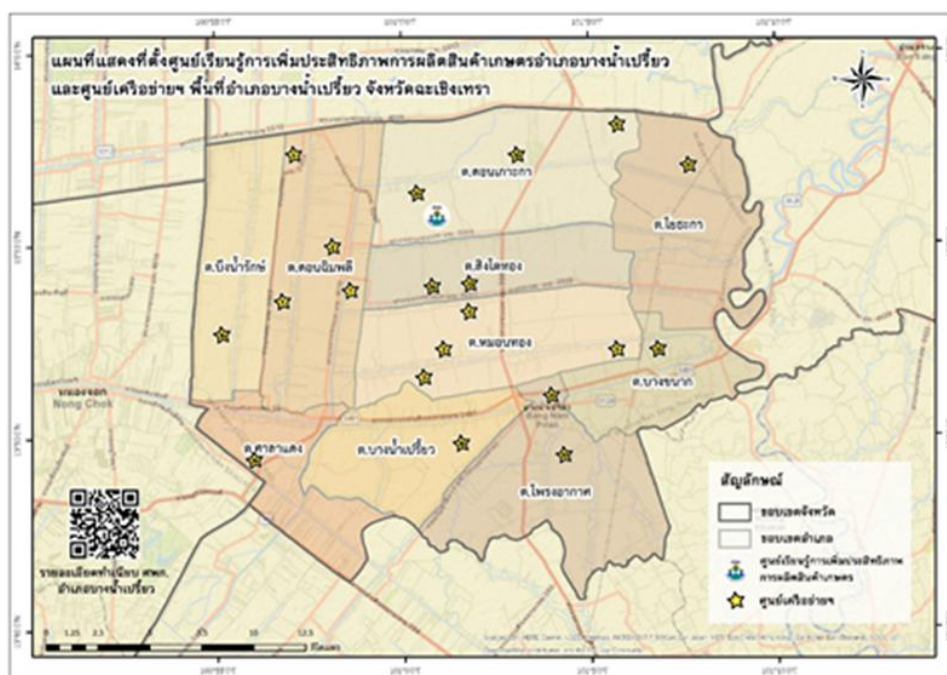
สถานที่ตั้ง บ้านเลขที่ ๓๑/๑ บ้านคลอง๒๐ หมู่ที่ ๔ ตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว
จังหวัดฉะเชิงเทรา

พิกัด Latitude : ๑๓.๔๑๗๖๔๖๖๒๖ Longitude : ๑๐๑.๐๐๐๖๑๗๓๔๑
X : ๗๑๖๑๖๔ Y : ๑๕๕๓๔๕๓๒ zone ๔๗

แผนที่ ศพก.หลัก

ภาพแสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่ายอำเภอบางน้ำเปรี้ยว
จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาพประกอบการดำเนินการถอดบทเรียน
การดำเนินถอดบทเรียนของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ในวันที่ 23 มิถุนายน 2568 และ 2 กรกฎาคม 2568

